

Preken Oslo domkirke 16. oktober 2025 i forbindelse med at biskopene har beklaget overfor LHBTQ+/Skeive

Nils Jøran Riedl, Sokneprest i Gildeskål. nils.j.riedl@gmail.com

Ordet ble menneske

1 I begynnelsen var Ordet.

Ordet var hos Gud,
og Ordet var Gud.

2 Han var i begynnelsen hos Gud.

3 Alt er blitt til ved ham,
uten ham er ikke noe blitt til.

Det som ble til 4 i ham, var liv,
og livet var menneskenes lys.

5 Lyset skinner i mørket,
og mørket har ikke overvunnet det.

9 Det sanne lys,
som lyser for hvert menneske,
kom nå til verden.

10 Han var i verden,
og verden er blitt til ved ham,
men verden kjente ham ikke.

11 Han kom til sitt eget,
og hans egne tok ikke imot ham.

12 Men alle som tok imot ham,
dem ga han rett til å bli Guds barn,
de som tror på hans navn.

13 De er ikke født av kjøtt og blod,
ikke av menneskers vilje
og ikke av manns vilje,
men av Gud.

14 Og Ordet ble menneske
og tok bolig iblant oss,

og vi så hans herlighet,
en herlighet som den enbårne Sønn
har fra sin Far,
full av nåde og sannhet.

(Tekst; Joh. 1. 1,5 og 9-14)

I begynnelsen var kjærlighet. Ord ble sagt; «Jeg elsker deg». To celler møttes. En X og en Y smeltet sammen og ble til meg. Jeg ble en gutt. Jeg kunne blitt en jente. I begynnelsen var vi alle jenter, men underveis blir vi gutter og jenter og alt midt imellom. Alt er liv ønsket og villet av Skaperordet.

Bibelteksten bruker ord på hvem Jesus var. Disse kaster lys over hvorfor vi i dag er her. Hva som er grunnen til at kirken har blitt utfordret av oss og våre skeive erfaringer. Ordene er Ordet, lys og kropp (med erfaring) som menneske.

Våre biskoper har i dag også sagt ord. Fordi ord ikke bare skaper, men også kan såre og ødelegge. Nå sier de unnskyld. Fordi noen han kastet lys på fortellinger om sår. Det som var i mørke, har kunnet komme opp i dagen. Det som måtte være skult i skap og skam har fått et navn. Sannheten kom fram fordi mørket ikke vant. Lyset vinner alltid over mørket. Det har aldri vært en natt uten at natten har blitt avløst av dag.

Noen av oss kjenner oss hjemme i beskrivelser med bokstaver som lhbtq+. Noen kaller oss for «skeive». Ord som vanskelig rommer alt, fordi livet er mangfoldig.

En mangfoldig verden ble til da skaperordet lød. En verden så full av arter og forskjeller at vi ennå ikke har klart å gi navn til alt som er til.

Hos Johannes var Gud i begynnelsen Ordet (i bestemt form). Og Jesus var i følge ham i dette ordet. Ordet som skapte og ble til liv. Et ord som skapte i «vårt bilde» (נִבְרָא - na·'ă·śeh la oss skape / בְּצַלְמֵנוּ - bə·śal·mê·nū i vårt bilde, Gen 1. 26).

Et ord som gjennom milliarder av år skapte et utrolig mangfold av arter og kvaliteter. Et ord som skapte mann og kvinne og alt i mellom. Naturvitenskapen har fortalt oss mye om dette mangfoldet både når det gjelder kjønn og

seksualitet. Seksualiteten hos mennesket er først og fremst blott til lyst. Noen ganger skapes nytt liv.

Evnen til å elske blir utfordret når noen påstår at de følelsene jeg og vi skeive har, og som det blir putt merkelapper på, ikke får plass i dette mangfoldet. Når noen med Ordet i hånden og i munnen lager grenser og setter opp gjerder og putter oss i båser som gjør alt annet enn å sette fri.

Når vi opplever at vi kommer til vårt eget, - med et kall til brudd med fastlåste forestillinger og etterfølgelse av et frigjørende kjærlighetsbudskap – men ikke når fram, da er det noe som skjer med oss og i oss. Det skjer også noe i oss som kan gjøre vondt. Noe som gjør at kirken blir bedt om å si unnskyld.

Noen lager utredninger og skriver bøker - men de tok ikke imot oss. I 1995 og 1997 var kirken enstemmig mot at «slike som meg» skulle få bekreftet sitt kall. Slik har det vært i lang tid – fra biskopenes ord om at «homoseksualitet må gjelde som de perversiteter de er – en fare av verdensdimensjoner» (Bispemøtet 1954) – og i hundreår med ord som sodomi, eller «bløtaktige og de som synder mot naturen» (1930 oversettelsen av bibelen – som første gang blir til homoseksuelle i 1946 i en engelsk bibeloversettelse). Også i nyere tid i kommentarfelt og artikler. Kanskje vi gjerne skulle sett at beklagelse og unnskyldning ble gitt til oss som enkeltmennesker fra dem som har krenket oss med tanker ord og gjerninger.

Ordet - Jesus, skrev aldri noe, men han talte og brukte kroppen sin for å skape erfaringer hos de han møtte. Han tok på dem (Luk. 13.13), han løftet dem opp han gav evne til bevegelse hos de som var stemplet og kastet inn i sine skap og båser (Matt. 11.5). Han satte fri. Han sa ord som formet de menneskene han hadde rundt seg. Han sa «reis deg og gå» (Befalingen Reis deg er brukt 43 ganger i bibelen). Han sa «heller ikke jeg fordømmer deg» (Joh 8.11).

Budskapet kan enkelt bli oppsummert med at det du vil andre skal gjøre mot deg skal også du gjøre mot dem (Mat. 22.38). Jesus sa ord som handler om å gå en ekstra mil for å lytte til de som har fortellinger som kan bidra til endring. Ord som handlet om at de som av samfunn og kirke var definert utenfor skulle kjenne seg innenfor.

Det er fordi noen har lyttet til det vi hadde å si, at noen har gått noen ekstra mil, at noen så at vi ikke var en trussel – men hørte til innenfor – det er derfor

slettet:

endringer har skjedd. Det er det liv som er skapt av Gud som har kastet nytt lys over fastlåste forestillinger.

Våre kropper og våre liv har blitt menneskenes lys. Akkurat som Ordet – som ble kjøtt. (*σὰρξ - sarx – flesh – hos oss «menneske»*) Ordet og lyset som ble kropp med følelser og lyster.

Det har tatt tid, og det kommer til å ta mer tid, men over hele verden ser vi det samme: mennesker reiser seg og vil bli tatt på alvor. Biskopenes stemme i dag korresponderer med dette som har skjedd – kirken har endret seg, selv om Ordet er det samme. Vi har blitt trodd, på våre kroppers erfaringer og på våre kall.

Det har skjedd en endring. Kirken har alltid vært i endring. Menneskeverdet har blitt utfordret. Enkeltmennesker og grupper på siden av det etablerte har blitt kalt «salige» (*Mat. 5*) – og enkeltmennesker har kunnet reise seg og få bekreftet med sine liv og sine kropper at også de hørte hjemme i fellesskapet.

Slaveri har opphørt, kvinner fått rettigheter og beskyttelse som menn har kunnet ta for gitt. Kirken har begynt å innrømme feil; en får døpe barn selv om en er samboer, kvinner og menn kan gjøre de samme tingene. Kirken har kommet med beklagelser for overtramp mot romfolk og tatere, samer, kvener og skogfinner, at kjærlighet mellom to av samme kjønn også er kjærlighet villet av Gud. (*Kirkemøtet 2016*).

Det har ikke bare vært en mil vi har vært nødt til å gå. For noen har vandringen pågått i mange flere år enn nødvendig. Det kan ta tid å lege sår, og det er ikke sikkert at alle sårene blir leget med det som i dag har blitt sagt når biskopene våre har kommet med en beklagelse.

Det viser en retning. En retning som Ordet selv har bidratt til kunne skje. Det har blitt plass til oss som kom til våre egne. Det har blitt plass for å lytte og dele. Det skal vi fortsette med. For det Ordet som ble menneskenes Lys har gjort at også kropp og erfaring har blitt viktig å lytte til når vi skal hjelpe mennesker til tro og gode liv.

Vi kan derfor gi ære til vår Far og hans Sønn som var Ordet som ble vårt lys og Den hellige Ånd som har blåst sin fornyende vind gjennom oss og på oss – som var, er og blir en sann Gud fra evighet og til Evighet.